

УДК: 657.635

JEL Classification: M 42

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9399-3317>

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0752-3336>

О. В. ЩИРСЬКА,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри аудиту,
Національна академія статистики, обліку та аудиту;
Є. О. КУШНІР,
викладач кафедри аудиту,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

Структуризація організаційних питань внутрішньогосподарського контролю: теоретичний аспект

У статті виокремлено та структуровані питання організації внутрішньогосподарського контролю на підприємстві, особливості його застосування як ефективного інструменту управління підприємством на етапі стабілізації економіки України. Визначено та характеризовано проблематичні питання організації внутрішньогосподарського контролю, з'ясовано його місце в системі функцій управління

Ключові слова: внутрішньогосподарський контроль, господарська діяльність підприємства, організація внутрішньогосподарського контролю, суб'єкти контролю, функції суб'єктів контролю.

Постановка наукової проблеми та її значення. В економічному середовищі питання контролю тісно пов'язані з обліком, аналізом тощо і являють собою невід'ємну складову управління підприємством. Належна організація та розуміння методики внутрішньогосподарського контролю сприяють суттєвому підвищенню ефективності діяльності, зниженню ризиків бізнесу та, як наслідок, підвищенню конкурентоспроможності суб'єкта господарювання. Таке твердження вимагає комплексного підходу до розгляду теоретичних засад внутрішньогосподарського контролю як складової системи контролю на підприємстві.

Трансформація та удосконалення методів діяльності підприємств зобов'язує керівництво забезпечити безперервний контроль процесів господарювання, що обумовлює різноманітні проблеми організації контролю, в тому числі внутрішньогосподарського. Необхідність аналізу та систематизації теоретичних засад внутрішньогосподарського контролю визначає актуальність обраної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Внутрішньогосподарський контроль посідає важливе місце в контексті оптимізації економічних процесів на підприємствах України, тому в працях багатьох провідних вчених-економістів приділено увагу питанням його організації та методики проведення. Л. Гавриловська, Л. Дікань, Т. Бутинець, А. Загородній, Т. Каменська, М. Корінько, Е. Кочерин, Б. Усач, О. Подолянчук, В. Шевчук та інші провідні вітчизняні фахівці розглядали питання, пов'язані з внутрішньогосподарським контролем, але деякі його практичні проблеми залишаються невирішеними.

Найбільш поширеною проблемою є те, що у теорії та на практиці відсутній єдиний підхід до визначення поняття організації внутрішньогосподарського контролю. Ця проблема стає дедалі більш актуальною внаслідок необхідності оновлення організаційної структури внутрішньогосподарського контролю відповідно до змін зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування підприємств.

Метою дослідження є розгляд питань організації внутрішньогосподарського контролю на рівні суб'єктів господарювання. Структуризація та розуміння організаційних засад внутрішньогосподарського контролю дозволить з'ясувати важливість і послідовність постановки його завдань і визначити його місце в системі контролю підприємства для цілей управління.

© О. В. Щирська, Є. О. Кушнір, 2018

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі господарювання внутрішній контроль є однією з функцій управління діяльністю підприємства в умовах конкурентного середовища. Але науковці не завжди акцентують увагу на організаційних ознаках у визначеннях внутрішньогосподарського контролю, які визначають його в системі контролю в цілому.

Як вважає Л. Дікань, внутрішньогосподарський контроль – це процес, який забезпечує якісне розроблення і ефективне досягнення цілей, накреслених організацією, шляхом реалізації прийнятих управлінських рішень [1, с. 32].

Т. Бутинець стверджує, що “внутрішній контроль – це постійна, щоденна робота, яка унеможливує допускання зловживань і дає можливість використовувати ресурси підприємства, включаючи людський капітал, на його користь відповідно до прийнятих планів, а також захищає інтереси працюючих у відповідності до умов колективного договору” [2, с. 36].

А. Загородній, Г. Вознюк, Г. Партин дають таке визначення внутрішнього контролю: “Здійснюваний підприємством процес перевірки виконання всіх управлінських рішень у сфері фінансової діяльності з метою організації фінансової стратегії та запобігання кризовим ситуаціям, які можуть призвести до банкрутства цього підприємства” [3, с. 198].

На думку М. Корінко, “внутрішній контроль – це система заходів, визначених керівництвом підприємства та здійснюваних на підприємстві з метою найбільш ефективного виконання усіма працівниками своїх обов’язків щодо забезпечення та здійснення господарських операцій” [4, с. 218].

Є. Кочерін розглядає “внутрішньосистемний господарський контроль” як контроль за господарською діяльністю всередині системи. Тобто це перевірка правильності прийняття та виконання рішень на підприємстві, завдяки якій отримується інформація про функціонування ланок системи. За допомогою контролю здійснюється зворотний зв’язок між суб’єктом і об’єктом управління, між центром системи та її ланками [5, с. 152].

Б. Усач вважає, що внутрішньогосподарський контроль – це контроль, що здійснюється власниками, бухгалтерськими, фінансовими та іншими функціональними службами підприємств [6, с. 211].

Т. Каменська пропонує визначення внутрішнього контролю з погляду його бухгалтерського розуміння: внутрішній контроль являє собою структуру, політику, правила, процедури із забезпечення збереженості активів підприємства та надійності бухгалтерських записів [7, с. 28].

Організація контролю включає визначення його суб’єктів, обґрунтування цілей і завдань, розроблення відповідних методів і технологій контролю, а також науковий і кадровий супровід.

Доречно зазначити, що метою внутрішньогосподарського контролю є забезпечення достовірності оперативної інформації про діяльність підприємства для прийняття ефективних управлінських рішень, і це можливо лише за раціональної його організації. Внутрішньогосподарський контроль супроводжує весь процес господарювання і є однією із базових складових, що забезпечують цей процес (рис. 1.).

Рис. 1. Контроль як складова процесу господарювання

Джерело: побудовано авторами

Виходячи з класифікації внутрішнього контролю за часом проведення, в запропонованій моделі ми можемо змінювати його місце: передуючий (попередній) контроль проводиться перед здійсненням господарської операції і в тоді його місце буде перед складовою обліку. Перевагою передуючого контролю, на наш погляд, є можливість упередження і передбачення негативних явищ, які ймовірно виникнуть у процесі здійснення господарської операції. Своєчасно прийняті рішення за результатами такого контролю мінімізують ризики бізнесу. Прикладом передуючого контролю є розрахунок прогнозу, моделювання, перевірка кошторису тощо.

Поточний (оперативний) контроль зосереджений на процесі здійснення господарської операції, її відповідності чинним нормам, вимогам тощо. Такий контроль забезпечує достовірність і правильність інформації для подальшого аналізу. Поточний контроль забезпечується через спостереження та супровід, що дає можливість корегувати ситуацію та своєчасно виправляти негаразди до того, як негативні обставини вплинуть на результати господарської операції.

Послідуючий (ретроспективний) контроль оцінює результати, наслідки тієї чи іншої господарської операції і надає зважену інформацію для прийняття управлінського рішення. Крім того, послідувачий контроль вказує на помилки, допущені в процесі, або “слабкі місця”, допомагає з’ясувати чинники, які обумовили відхилення від запланованих результатів, забезпечує аналітичність інформації для якісного управління діяльністю.

Потреба в контролі не зникає і після прийняття рішення, оскільки необхідно перевірити правильність виконання та ефективність запроваджених заходів.

Організація внутрішньогосподарського контролю на різних підприємствах може мати свої відмінності та особливості. З переходом до ринкових відносин власник самостійно вирішує питання створення, структури і обсягів завдань внутрішньогосподарського контролю. Єдиної, уніфікованої структури внутрішньогосподарського контролю не існує, оскільки на організаційну структуру системи внутрішньогосподарського контролю впливає ціла низка чинників, які, власне, є критеріями її побудови. Законодавчо встановлено, що господарські товариства і кооперативи організовують внутрішньогосподарський контроль у формі ревізійних комісій, на підприємствах інших форм власності діяльність ревізійних комісій здійснюється на добровільних засадах. Отже, підприємство самостійно окреслює мету, а виходячи з неї – завдання внутрішньогосподарського контролю.

Класифікуючи внутрішньогосподарський контроль за різними ознаками, можемо окреслити важливі його напрями (рис. 2).

Рис. 2. Напрями внутрішньогосподарського контролю

Джерело: побудовано авторами

Суб'єктами внутрішньогосподарського контролю виступають керівник підприємства та посадові особи, на яких покладено відповідні обов'язки. Зокрема, це може бути конкретний працівник або окремий підрозділ (відділ), що залежить від потреб і можливостей суб'єкта господарювання. Розглянемо окремі напрями контролю та згрупуємо характерні завдання, які постають в тому чи іншому випадку перед виконавцями.

Контроль відповідності господарських процесів, на нашу думку, найбільш характерний для підприємств приватної форми власності. Він передбачає перевірку законності, відповідності статутним нормам, забезпечення відображення в обліку та своєчасності здійснення господарських операцій на підприємстві. Функції виконання такого контролю можуть бути покладені на керівника і співробітників відділів управління підприємством (головний бухгалтер, юрист), а також на посадових осіб інших підрозділів відповідно до покладених на них службових обов'язків. Контроль відповідності господарських процесів має здійснюватись безперервним методом, що забезпечить достовірність результатів діяльності.

Контроль забезпечення збереження та ефективного використання активів підприємства передбачає вивчення питань відповідальності матеріально-відповідальних осіб, забезпечення обсягів матеріальних активів для стабільної діяльності підприємства, контроль умов збереження активів підприємства тощо. Виходячи з того, що активи (відповідно до П(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [8]) – це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, приведе до отримання економічних вигод у майбутньому, цей напрямок контролю обумовлений самою метою діяльності підприємства – отримання економічних вигод у майбутньому. Зважаючи на важливість такого контролю виконання його завдань покладається на керівника або його заступника з подальшим делегуванням функцій контролю керівникам відділів, підрозділів, які безпосередньо відповідають за операції з тими чи іншими активами (керівник цеху, завідувач складу тощо). За умов чіткої та якісної організації операцій з активами підприємства контроль забезпечення їх збереження та ефективного використання проводиться періодично. Пунктом 1 та 2 ст. 10 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" [9] встановлено, що підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань для перевірки їх наявності, стану і оцінки. Інвентаризація дає змогу забезпечити достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються власником (керівником) підприємства, крім випадків, коли її проведення є обов'язковим згідно із законодавством.

Контроль виконання персоналом покладених на уповноважених посадових осіб функцій забезпечує злагоджену роботу підприємства як "єдиного організму". Зауважимо, що для забезпечення ефективності діяльності суб'єкта господарювання доцільно враховувати принципи наукової організації праці. Основним завданням у контрольній діяльності в цьому напрямку є оптимізація процесів використання праці співробітників, чіткий розподіл обов'язків, визначення функцій та повноважень. Періодичність контролю виконання персоналом покладених на нього функцій визначає керівник підприємства в залежності від напрямку діяльності, кількості працюючих тощо.

Технічний/технологічний внутрішньогосподарський контроль діяльності підприємства – це контроль відповідності технічного рівня і поточного стану техніки, обладнання та устаткування, використовуваних у процесі господарювання. Технічний контроль передбачає вивчення питань якості обладнання та устаткування і потреби в його ремонті та модернізації, аналіз забезпечення підприємства засобами праці та ефективності використання потужностей. Завдання технічного контролю виконує фахівець відповідного рівня згідно технічних характеристик об'єктів контролю.

Технологічний внутрішньогосподарський контроль передбачає перевірку відповідності рівнів технологічного забезпечення підрозділів, дотримання технологічного процесу, рівня кваліфікації технолога та виконання ним покладених на нього функцій. Цей напрямок внутрішнього контролю спрямований на визначення "слабких" місць у технологічній політиці підприємства. Зазначені напрями контролю

притаманні виробничим підприємствам, які використовують спеціальні засоби або діяльність яких пов'язана із застосуванням певної технології (ліцензія, дозвіл, розробка, ноу-хау тощо).

Внутрішній контроль роботи системи управління (контроль адміністрування) здійснюється висококваліфікованими фахівцями – внутрішніми аудиторами, передбачає вивчення відповідності роботи управлінського персоналу. Внутрішній аудит являє собою незалежну діяльність суб'єкта господарювання, спрямовану на перевірку та оцінку його діяльності в інтересах вищого керівництва (власника). Метою внутрішнього аудиту є захист інтересів власників щодо збереження та ефективного використання ресурсів підприємства, а також отримання достовірної та повної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Суб'єктами внутрішнього аудиту є працівники відділів внутрішнього аудиту, внутрішні аудиторські служби, які звітують лише перед керівництвом підприємства. Об'єкти внутрішнього аудиту визначаються його цілями і завданнями, основними з яких є: стан ведення бухгалтерського обліку на підприємстві; фінансова звітність та її достовірність; стан активів підприємства і джерел їх утворення; забезпеченість підприємства власними обіговими коштами; забезпеченість власними засобами; платоспроможність і фінансова стійкість; система управління підприємством; робота економічних і технічних служб; сплата податків підприємством; планування, нормування і стимулювання на підприємстві; виробничо-господарська діяльність; достовірність проектно-кошторисної документації; організація і технологія виробництва; господарські процеси; організація праці і трудова дисципліна тощо. Предметом внутрішнього аудиту є сукупність інформації, що є суттєвою при прийнятті управлінських рішень. Як бачимо, робота внутрішнього аудиту в системі внутрішньогосподарського контролю передбачає сукупність завдань різних напрямів контролю. Крім того, перевірки внутрішніх аудиторів мають системний характер, що допомагає не лише виявити проблему, а і з'ясувати її походження.

Інші напрями контролю. Постійний розвиток ринкових відносин суттєво впливає на систему економічного контролю в Україні. Це обумовлено економічними трансформаціями в українському суспільстві, які вимагають від суб'єктів господарювання прийняття своєчасних і правильних управлінських рішень на основі достовірної фінансової інформації, отримання якої передбачає здійснення будь-якої форми контролю. В залежності від багатьох чинників власник або безпосередньо керівник може самостійно окреслити інші завдання та визначити напрями контролю з метою забезпечення деталізації, систематизації або структуризації інформаційних потоків для цілей управління. Завдання конкретної служби контролю можуть бути різними залежно від специфіки роботи підприємства, від особливостей його організаційної структури і від завдань, які ставить перед собою адміністрація в конкретний момент часу. Внутрішньогосподарський контроль повинен насамперед забезпечити періодичний контроль за фінансово-господарською діяльністю окремих підрозділів підприємства, перевірку звітності підрозділів і підприємства в цілому.

Важливим завданням служби внутрішнього контролю є фінансово-економічний аналіз діяльності підприємства і сприяння в розробленні фінансової стратегії. Це дає змогу підвищити ефективність роботи окремих підрозділів і підприємства в цілому, сприяє виконанню основної мети внутрішньогосподарського контролю.

Зазвичай на підприємствах внутрішньогосподарський контроль здійснюють власники, менеджери, наглядова рада, ревізійна комісія, інвентаризаційна комісія, служба внутрішнього аудиту, керівники і спеціалісти підприємства, керівники центрів відповідальності, обліково-економічний і планово-фінансовий відділи, робітники [10, с. 110].

Внутрішній контроль на підприємстві – це процес, що повинен реалізовуватися постійно повноважними органами управління (починаючи з наглядової ради, менеджерів усіх рівнів) і співробітників підприємства із застосуванням певних процедур і методів контролю на базі доступної інформації [7, с. 218].

Різноманітність виконавців (суб'єктів) внутрішньогосподарського контролю вимагає їх систематизації за покладеними на них функціями (рис. 3).

**Рис. 3. Класифікація суб'єктів
внутрішньогосподарського контролю підприємства**

Джерело: побудовано авторами

Розглянувши функціональні засади суб'єктів контролю, доречно з'ясувати методичні прийоми, які застосовуються у внутрішньогосподарському контролі для отримання, перевірки та узгодження інформаційних потоків на підприємстві. Зауважимо, що ці прийоми тісно пов'язані з функціями управління підприємством. Тобто якщо внутрішньогосподарський контроль обслуговує систему управління і є складовою самого процесу управління, внутрішньогосподарський контроль спрямований на процес і результат дій керівництва з планування та організації діяльності підприємства. Методи, використовувані системою внутрішнього контролю, забезпечують реалізацію цілей та завдань підприємства, їх умовно можна поділити на три групи:

- Облікові методи (застосування плану рахунків і подвійний запис, проведення інвентаризації і документування господарських операцій, балансове узагальнення). Внутрішньогосподарський контроль передбачає вивчення інформації про відповідність здійснення господарських операцій, і саме облік надає таку інформацію.

- Управлінські методи (визначення центрів відповідальності та центрів виникнення витрат, нормування витрат). Застосування цієї групи методів дозволяє окреслити і розподілити функції контролю між відповідальними особами, визначити їх повноваження, відстежити дотримання посадовими особами вимог щодо застосування та періодичності здійснення процедур контролю.
- Контрольні методи (перевірка документів, арифметичної точності розрахунків; аналіз дотримання правил обліку окремих господарських операцій, інвентаризація, усне опитування, запит і підтвердження тощо). Ці методи стосуються процесу вивчення та оброблення інформації для цілей управління.

В залежності від цілей внутрішньогосподарського контролю уточнюється застосування певних способів і прийомів вивчення інформації в межах кожної групи методів, що забезпечує повноту отриманого результату.

Розуміння вищезазначених характеристик внутрішньогосподарського контролю дозволяє визначити його місце в системі функцій управління підприємством (рис. 4).

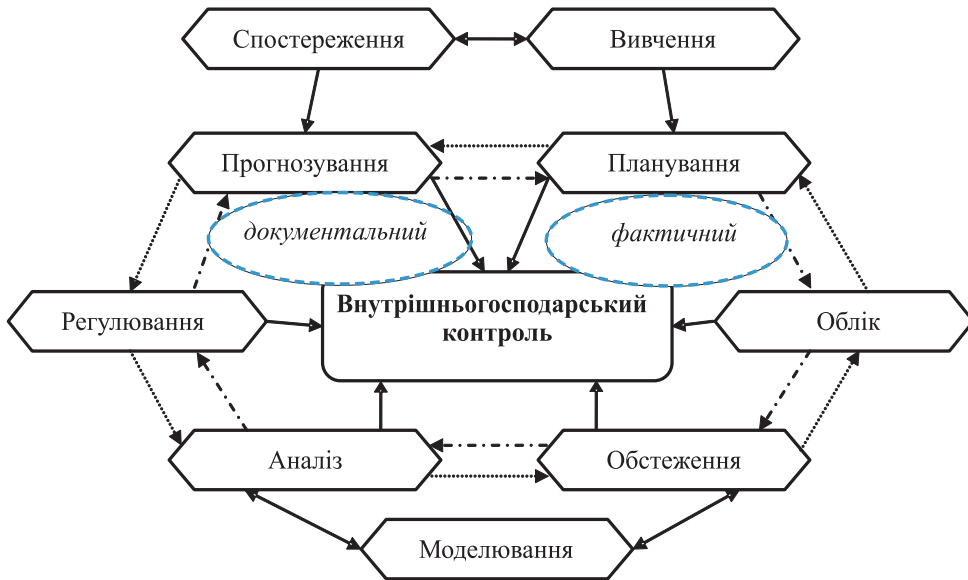

Рис. 4. Місце внутрішньогосподарського контролю в системі функцій управління підприємством

Джерело: побудовано авторами

Якісний симбіоз застосування функцій управління за результатами контролю забезпечує ефективність та виваженість рішень, дає можливість враховувати чинники та обставини, що ймовірно матимуть місце в тому чи іншому випадку в діяльності підприємства.

Висновки. Організація внутрішньогосподарського контролю є дуже відповідальною ділянкою процесу господарювання, яка впливає на результативність підприємства. Узагальнення теоретичних засад організації внутрішньогосподарського контролю дає змогу зробити висновок, що різноманітність форм і методів контролю, які застосовує підприємство в процесі господарської діяльності, обумовлена об'єктивними потребами забезпечення управлінського персоналу якісною інформацією для чіткого управління. Необхідність уточнення організації та методики системи внутрішньогосподарського контролю зумовлена недостатністю теоретичного забезпечення питань внутрішньогосподарського контролю та необхідністю удосконалення (а іноді і формування) моделі внутрішньогосподарського контролю з урахуванням специфіки організації та особливостей діяльності окремих суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. Дікань Л. В. Внутрішньогосподарський контроль. Харків: Вид. ХНЕУ, 2005. 60 с.
2. Бутинець Т. А. Внутрішній контроль: суть і зміст // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. 2008. № 2(44). С. 31–42.
3. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л., Партин Г. О. Облік і аудит: Термінологічний словник. Львів: Центр Європи, 2002. 671 с.
4. Корінко М. Д. Контроль та аналіз діяльності суб'єктів господарювання в умовах її диверсифікації: теорія, методологія, організація: моногр. К.: ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2007. 429 с.
5. Кочерин Е. А. Контроль в системе управления социалистическим производством: вопросы теории и практики. М.: Экономика, 1982. 216 с.
6. Усач Б. Ф. Контроль і ревізія: підруч. К.: Знання, 2007. 263 с.
7. Каменська Т. О., Редько О. Ю. Внутрішній контроль і аудит в управлінні: практ. посіб. К.: ДП “Інформ.-аналіт. агентство”, 2015. 375 с.
8. Національні стандарти бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. URL: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35131>
9. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” № 996-XIV від 16 липня 1999 р. [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
10. Подолянчук О. А. Внутрішньогосподарський контроль у діяльності сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. 2010. № 10. С. 109–112.

References

1. Dikan L. V. (2005). *Vnutrishnohospodarskyi kontrol [The internal control]*. Kharkiv: Kharkiv National Economic University [in Ukrainian].
2. Butynets T. A. (2008). *Vnutrishnii kontrol: sut i zmist [The internal control: the essence and content]*. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Seriya: ekonomichni nauky – Bulletin of Zhtomyr State Technological University. Series: Economic sciences*, 2(44), 31–42 [in Ukrainian].
3. Zahorodnii A. H., Vozniuk H. L., Partyn H. O. (2002). *Oblik i audyt: Terminolohichni slovnyk [Accounting and audit: terminological glossary]*. Lviv: Center of Europe [in Ukrainian].
4. Korinko M. D. (2007). *Kontrol ta analiz diialnosti subiektiv hospodariuvannia v umovakh yii dyversyfikatsii: teoriia, metodolohiia, orhanizatsiia [Control and analysis of the business entities' operation in the conditions of its diversification: theory, methodology, organization]*. Kyiv: “Inform.-analit. ahentstvo” [in Ukrainian].
5. Kocherin E. A. (1982). *Kontrol v sisteme upravleniia sotsialisticheskim proizvodstvom: voprosy teorii i praktiki [Control in the system of socialist production management: issues of theory and practice]*. Moscow: Ekonomika [in Russian].
6. Usach B. F. (2007). *Kontrol i reviziia [The control and checkup]*. K.: Znannia [in Ukrainian].
7. Kamenska T. O., Redko O. Yu. (2015). *Vnutrishnii kontrol i audyt v upravlinni [The internal control and audit in management]*. K.: “Inform.-analit. ahentstvo” [in Ukrainian].
8. Natsionalni standarty bukhhalterskoho obliku [National standards of accounting]. Retrieved from <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/onemanuals/35131> [in Ukrainian].
9. Zakon Ukrainy “Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini” № 996-KhIV vid 16 lypnia 1999 r. [The Law of Ukraine “On Accounting and Financial Reporting in Ukraine” No 996-KhIV from 16 August 1999]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> [in Ukrainian].
10. Podolianchuk O. A. (2010). *Vnutrishnohospodarskyi kontrol u diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv [The internal control in operation of agricultural enterprises]*. *Ekonomika APK – The economy of ARC*, 10, 109–112 [in Ukrainian].

*О. В. ЩИРСКАЯ,
кандидат экономических наук,
доцент кафедры аудита,
Национальная академия статистики, учета и аудита
Е. О. КУШНИР,
преподаватель кафедры аудита,
Национальная академия статистики, учета и аудита*

Структуризация организационных вопросов Внутрихозяйственного контроля: теоретический аспект

В статье выделены и структурированы вопросы организации внутреннего контроля на предприятии, особенности его применения в качестве эффективного инструмента управления предприятием на этапе стабилизации экономики Украины. Определены и охарактеризованы проблематичные вопросы организации внутреннего контроля, установлено его место в системе функций управления.

Ключевые слова: *внутрихозяйственный контроль, хозяйственная деятельность предприятия, организация внутреннего контроля, субъекты контроля, функции субъектов контроля.*

*O. V. SHCHYRSKA,
PhD (Economics),
Associate Professor, Department of Audit,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit
E. O. KUSHNIR,
Lecturer of Department of Audit,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit*

Structuring the Organizational Issues of Internal Control: The Theoretical Aspect

Issues of internal control are closely linked with accounting and analysis, constituting an integral component of the company management. It is assumed that proper organization and understanding of the internal control methodology at company level can enhance the company's performance, reduce business risks and increase the company's competitiveness. This assumption requires a comprehensive approach to analyses of the theoretical foundations of internal control as a component of the control system at company level.

Essential issues of organizing internal control at company level are elaborated. An extended review of definitions and interpretation of internal control by scientists-economists is made. It is emphasized that because internal control constitutes a component of the management process at company level, its organization is company-specific. The following directions of internal control are defined and justified: internal control of the management processes' conformity with the statutory norms; internal control of maintenance and effective utilization of the company's assets; internal control of the functional performance of company's staff; technical (technological) internal control; internal control of the management system operation; other directions of internal control. A classification of entities in charge of internal control at company level is given. Methods used by the internal control system and the status of internal control in the system of company's management functions are highlighted.

Keywords: *internal control, economic activity of the enterprise, organization of internal economic control, subjects of control, functions of subjects of control.*

Посилання на статтю:

Щирська О. В., Кушнір Є. О. Структуризація організаційних питань внутрішньогосподарського контролю: теоретичний аспект // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр..2018. №3. С. 39-47.